

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ในบทนี้ผู้วิจัยจะเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

- 5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 5.2 วิธีดำเนินการวิจัย
- 5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 5.4 สรุปผลการวิจัย
- 5.5 อภิปรายกลุ่มย่อย
- 5.6 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.7 ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการปฏิบัติงาน กับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน และศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 277 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เกี่ยวกับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการ และปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ได้นำแบบสอบถามไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง ความตรงเชิงเนื้อหา ตรวจสอบด้านภาษา ความสมบูรณ์ของค่าชี้แจง แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบหาความสัมพันธ์ ความเที่ยง ปรากฏว่า ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .7859

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปขอความช่วยเหลือให้ศึกษานิเทศก์อำเภอทุกอำเภอแจกให้จำนวน 277 ชุด และไปขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้รับคืนจำนวน 271 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.83 และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกชุด

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for Social Sciences / Personal Computer) แบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) และแบบจัดอันดับความสำคัญ ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.4 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

5.4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 271 คน จำแนกเป็นเพศชาย 262 คน คิดเป็นร้อยละ 96.67 เพศหญิง 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.32 ผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดมีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 42.06 วุฒิทางการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 91.51 ผู้ตอบแบบสอบถามมีตำแหน่งเป็นอาจารย์ใหญ่มากที่สุด จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 61.62 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งอยู่ในช่วง 11-15 ปี มากที่สุด จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 24.72

5.4.2 สภาพการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

1) โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และด้านปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับแรก คือ งานการจัดการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผลและงานประชุมอบรมทางวิชาการ

2) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้โดยภาพรวมและรายเรื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นเรื่อง การปรับปรุงหลักสูตรหรือจัดหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เรื่องที่มีการปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การจัดหาเอกสารหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครูให้แก่ครูอย่างเพียงพอ การจัดให้ครูมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตร การดูแลกำกับติดตามผล และประเมินผล การสอนของครูให้เป็นไปตามหลักสูตร

3) งานการเรียนการสอน ทั้งโดยภาพรวมและรายเรื่องทุกเรื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเรื่องที่มีปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับแรกคือ การจัดครูเข้าสอนตรงตามความรู้ ความสามารถและความถนัด การร่วมกันวางแผน การจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน และการให้ครูจัดการเรียนการสอน ตามกระบวนการของหลักสูตร

4) สื่อการเรียนการสอน ทั้งโดยภาพรวมและรายเรื่องทุกเรื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเรื่องที่มีปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การร่วมกันวางแผนจัดหาสื่อการเรียนการสอน การสำรวจความต้องการสื่อการเรียนการสอน และการจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็น

5) งานวัดผลและประเมินผล ทั้งโดยภาพรวมและรายเรื่องทุกเรื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเรื่องที่มีปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การจัดทำให้มีการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามระเบียบและเป็นปัจจุบัน การจัดทำเอกสารประกอบการวัดผลและประเมินผลอย่างครบถ้วนถูกต้องเป็นปัจจุบัน และการร่วมกันวางแผนการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนในโรงเรียน

6) งานห้องสมุด โดยภาพรวมและรายเรื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นเรื่องการบริหารประเมินผล การดำเนินงานห้องสมุด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เรื่องที่มีการปฏิบัติ 3 อันดับแรก คือ การร่วมกันวางแผนปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียน การจัดสภาพห้องสมุดเอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าและบริการ และการจัดทำมีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน

7) งานนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมและรายเรื่อง ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นเรื่องการสร้างเครื่องมือ สื่อที่ใช้ในการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เรื่องที่มีการปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับแรกคือ การประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนแก่ครูก่อนเปิดภาคเรียน การร่วมกันวางแผนการนิเทศภายใน และการนิเทศติดตามแผนงานที่กำหนดโดยมีการบันทึกการนิเทศเป็นหลักฐาน

8) งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน ทั้งโดยภาพรวม และรายเรื่องทุกเรื่องมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและเรื่องที่ปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การจัดทำแผนงาน โครงการด้านวิชาการ การร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการดำเนินงานด้านวิชาการและการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินงานด้านวิชาการ

9) งานส่งเสริมการสอน ทั้งโดยภาพรวมและรายเรื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเรื่องที่ปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การสนับสนุนให้ครูศึกษาค้นคว้า หาความรู้ เข้ารับการอบรมและศึกษาดูงาน ให้สามารถ จัดกิจกรรมส่งเสริมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ การร่วมกันวางแผนการจัด กิจกรรมส่งเสริมการสอน และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการสอนอย่างหลากหลาย เช่น กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การตอบปัญหาวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

10) งานประชุมอบรมทางวิชาการ ทั้งโดยภาพรวมและรายเรื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเรื่องที่ปฏิบัติสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การจัดส่งครูเข้ารับการอบรมประชุมสัมมนาทางวิชาการ ตามความต้องการและความจำเป็น การสำรวจความต้องการ และความจำเป็นของครูที่จะเข้ารับการ ประชุมอบรมสัมมนาทางวิชาการ และการวางแผนจัดครูเข้ารับการประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการ

5.4.3 ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

1) โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ชัยภูมิ ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ใน ระดับปานกลาง และด้านที่มีปัญหาสูงสุด 3 อันดับแรก คือ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และบุคลากร

2) บุคลากร โดยภาพรวมและรายเรื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับปาน กลาง ยกเว้น เรื่องการขาดแคลนบุคลากรเฉพาะด้าน เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ เป็นต้น มีปัญหาอยู่ในระดับมากและ

เรื่องที่มีปัญหาอยู่ในระดับสูง 2 อันดับแรกคือ ขาดแคลนบุคลากรตามเกณฑ์ ก.ค. กำหนด และขาดการช่วยเหลือและประสานงานภายในหน่วยงาน

3) งบประมาณ โดยภาพรวมและรายเรื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่องงบประมาณไม่เพียงพอ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก และเรื่องที่มีปัญหาอยู่ในระดับสูง อันดับถัดมา คือ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาคเอกชนน้อย นอกนั้น ยังมีขั้นตอนการใช้งบประมาณมากเกินไป และการจัดสรรงบประมาณไม่ทั่วถึงอยู่ในระดับเดียวกันเป็นอันดับถัดมา

4) วัสดุอุปกรณ์ โดยภาพรวมและรายเรื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่องวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก และเรื่องที่มีปัญหาอยู่ในระดับสูง 2 อันดับถัดมา คือ วัสดุอุปกรณ์ขาดคุณภาพ ได้รับวัสดุอุปกรณ์ล่าช้า

5) วิธีการจัดการ โดยภาพรวมและรายเรื่องมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่อง ขาดการเสริมแรงด้านขวัญและกำลังใจ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยและเรื่องที่มีปัญหาสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การจัดการด้านบุคลากรไม่มีคุณภาพ ขาดการนิเทศติดตามและประเมินผลและขาดการปรับปรุงวิธีดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

5.4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการ กับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม ปัญหาและการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กันในทางลบ ในระดับต่ำมาก ($r = -.1833$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายย่อย มีเฉพาะปัญหาด้านวิธีการจัดการที่มีความสัมพันธ์กับสภาพการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการ ในทางลบอยู่ในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งรายรวมและรายด้านแทบทุกด้าน ส่วนปัญหาด้านอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กับสภาพการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.4.5 อันดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียน

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เห็นว่าแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน
วิชาการในโรงเรียนมีอันดับความสำคัญตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- 1) พัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
- 2) สร้างจิตสำนึกบุคลากร ให้ทุ่มเทความรับผิดชอบในการปฏิบัติ
งาน
- 3) จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ และวางแผนการบริหารงบ
ประมาณให้มีประสิทธิภาพ
- 4) นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น ดาวเทียม คอมพิวเตอร์ มาใช้
ในการจัดการศึกษา
- 5) จัดระบบการบริหารงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการ
ของหน่วยงานระดับปฏิบัติ
- 6) ปรับปรุงระบบการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ
- 7) จัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอและมีคุณภาพ
- 8) จัดระบบประสานงานวิชาการทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ
- 9) จัดให้มีการวัด และประเมินผลการบริหารงานวิชาการอย่าง
เป็นระบบ

5.5 การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปอภิปรายกลุ่มย่อย
กับผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคอนสาร จำนวน
6 คน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1) สภาพการปฏิบัติงานวิชาการ ผู้ร่วมอภิปรายส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลว่าได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะงานการเรียนการสอนเพราะเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน แต่มีผู้ร่วมอภิปรายบางคนเห็นว่าได้ปฏิบัติอยู่ระดับปานกลาง ในด้านงานนิเทศการศึกษา แสดงว่าส่วนใหญ่ได้บริหารงานวิชาการในโรงเรียนทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับมาก

2) ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ผู้ร่วมอภิปรายส่วนใหญ่เห็นด้วยกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน แต่มีบางส่วนเห็นว่า ด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ และการจัดสรรครุภัณฑ์ไม่ทั่วถึง แสดงว่าการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

3) ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการบริหารงานวิชาการ กับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยได้ชี้แจงทำความเข้าใจถึงความหมายของความสัมพันธ์ในทางลบ ให้ผู้ร่วมอภิปรายได้เข้าใจพอสังเขปและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ ปรากฏว่าผู้ร่วมอภิปรายเห็นด้วยกับแนวโน้มที่ว่าถ้าวิธีการจัดการในโรงเรียนมีประสิทธิภาพซึ่งหมายถึงปัญหาด้านวิธีการจัดการมีอยู่ในระดับต่ำแล้ว ก็จะสามารถจะปฏิบัติงานได้มาก

4) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ผู้ร่วมอภิปรายทุกคนเห็นด้วยกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ทำให้การพัฒนานุเคราะห์ มีความสำคัญอยู่ในลำดับต้น ๆ โดยให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า คนเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหาร ถ้าสามารถพัฒนานุเคราะห์ให้มีคุณภาพ และมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อวิชาชีพแล้ว ย่อมจะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.6 อภิปรายผลการวิจัย

5.6.1 สภาพการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

1) ภาพรวม

จากการวิจัยพบว่าทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับผลการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ผู้อภิปรายส่วนใหญ่เห็นด้วยกับผลการวิเคราะห์ข้อมูล ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน และที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยการจัดชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง ให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนในสังกัด ศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2528) และผู้บริหารโรงเรียนรุ่นใหม่ที่ได้เข้าสู่ตำแหน่งตั้งแต่ ปี 2529 เป็นต้นมา ต้องสอบคัดเลือกและผ่านการอบรมเข้มจากสถาบันพัฒนาผู้บริหาร จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการบริหารงาน ตามกรอบภารกิจเป็นอย่างดี และมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนางานให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ร่วมกับกรมวิชาการจัดให้มีการประเมินคุณภาพนักเรียนทุกปี และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จัดให้มีการประเมินคุณภาพนักเรียนในระดับจังหวัดทุกปี อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้บริหารทุกระดับทั้งระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และโรงเรียนเร่งรัดพัฒนาโรงเรียนในสังกัดอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะงานวิชาการ เพราะเป็นงานสำคัญของโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับ พันธส หันนาคินทร์ (2524) ที่กล่าวว่างานวิชาการเป็นหัวใจอันสำคัญของการดำเนินงาน และอภิรมย์ ณ นคร (2517) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการสำคัญที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนทุกคน

ควรรับผิดชอบงานวิชาการเป็นอันดับแรก โดยถือว่างานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน และมีความสำคัญเป็นอันดับ 1 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2528) ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ได้บริหารงานวิชาการโดยปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชันธชัย มหาโพธิ์ (2536) และสามารถ รักษาศิลป์ (2534) ที่พบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติสูงสุด คืองานการเรียนการสอน สอดคล้องกับผลการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ส่วนใหญ่เห็นว่า ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะงานการเรียนการสอน เพราะเป็นภารกิจของโรงเรียนแสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน เพราะเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนร่วมมือกัน เพื่อให้ นักเรียนได้รับความรู้จนมีประสบการณ์ชีวิตที่มีคุณค่า เพื่อจะได้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ กมล ภูประเสริฐ (2528) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนหมายถึง การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลตามที่ตั้งไว้ และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือด้านงานนิเทศการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการอภิปรายกลุ่มย่อย ที่บางคนได้ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการและการสร้างเครื่องมือนิเทศ และไม่มีเวลาเพียงพอที่จะดำเนินการนิเทศเนื่องจากมีงานตามภารกิจ ทั้ง 6 งานมาก

2) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตรและการใช้หลักสูตร อาจเป็นเพราะงานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นงานที่มีความสำคัญดังที่ ภิญญู สาร (2526) กล่าวว่า หลักสูตรคือโครงการเตรียมเด็กและเยาวชนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมส่วนพณีส หันนาคินทร์ (2524)

ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตร คือ ข้อกำหนดการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่จุดหมายของการจัดการศึกษา จากผลการวิจัยที่พบว่าการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชันธชัย มหาโพธิ์ (2536) ที่พบว่าการปฏิบัติงานด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กรมวิชาการได้จัดส่งหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ไปให้โรงเรียนอย่างเพียงพอ และผู้บริหารโรงเรียนตลอดทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ศึกษาค้นคว้าจนมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี และมีประสบการณ์จากการใช้มาเป็นเวลานาน

ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ที่มีการปฏิบัติสูงสุดในเรื่องการจัดหาเอกสารหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู วัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพอ อาจเป็นเพราะปัจจุบัน กรมวิชาการ ได้จัดพิมพ์เอกสารหลักสูตรและสื่อต่าง ๆ ให้แก่โรงเรียนอย่างเพียงพอ เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนเป็นหัวใจในการดำเนินงานจัดการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับ กิติมา ปรีดีติลล (2533) ที่กล่าวว่า หลักสูตรเป็นที่รวมจุดหมาย โครงสร้าง อัตราเวลาเรียน เนื้อหา และกิจกรรมต่าง ๆ เอาไว้ด้วยกันทั้งหมดและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิเชียร นพพลกรัง (2523) ที่พบว่า โรงเรียนต่าง ๆ มีเอกสารหลักสูตรตามเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ และเรื่องที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือเรื่องการจัดทำหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำหลักสูตร หรือคิดว่าหลักสูตรที่กรมวิชาการจัดทำให้คืออยู่แล้วสามารถใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ประกอบกับในแต่ละท้องถิ่นส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร ซึ่งไม่สามารถสร้างรายได้ให้ผู้ประกอบการ มีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น จึงไม่เป็นที่สนใจของผู้เรียนและผู้ปกครองของนักเรียน

3) ด้านงานการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและรายเรื่องทุกเรื่อง แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความเข้าใจ และ

ตระหนักต่อภารกิจสำคัญของโรงเรียน เพราะการเรียนการสอนเป็นงานหลักที่ผู้บริหารต้องทำ โดยการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมถูกต้องตามกระบวนการตลอดจนมีการอำนวยความสะดวก ให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามจุดหมายของหลักสูตร นั่นคือ พัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็นและครองชีวิตอย่างสงบสุข หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) การที่ผู้บริหารสามารถบริหารงานวิชาการ โดยมีการปฏิบัติงานการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ตามผลการวิจัยแสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้ตระหนักในความสำคัญว่าการเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน จะต้องจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่า เพื่อจะได้เป็นพลเมืองดีของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วีรวรรณ เทพรักษ์ (2534) ชันชัย มหาโพธิ์ (2536) และหนูพิศ คลังภูเขียว (2533) ที่พบว่าการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

งานการเรียนการสอนที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือเรื่อง การจัดครูเข้าสอนตรงตามความรู้ความสามารถและความถนัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนได้รับการฝึกอบรม ตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน และมีประสบการณ์ในการบริหารมาเป็นเวลานาน (ตามข้อมูลด้านสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม) อีกประการหนึ่งผู้บริหารโรงเรียนรุ่นใหม่จะผ่านการสอบคัดเลือกและเข้ารับการอบรมจากสถาบันพัฒนาผู้บริหาร ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานบุคลากรได้เป็นอย่างดี กอปรกับครูรุ่นเก่าส่วนใหญ่ได้ศึกษาต่อจนจบระดับปริญญาตรีและครูรุ่นใหม่ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการตามวิชาเอกที่ขาดแคลน ทำให้สามารถจัดครูเข้าสอนได้ตรงตามความรู้ความสามารถและความถนัดมากขึ้น และเรื่องที่มีการปฏิบัติในระดับต่ำสุด คือ เรื่องการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพ

ท้องถิ่น อาจเป็นเพราะขาดเอกสาร ตำราและสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เพราะเอกสารตำรา มีความจำเป็นมากต่อการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิเชียร นพพลกรัง (2533) ที่พบว่า โรงเรียนประถมศึกษา มีหนังสืออ่านประกอบ และหนังสือสำหรับศึกษาค้นคว้าไม่เพียงพอ

4) ด้านงานสื่อการเรียนการสอน

จากการวิจัยพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายเรื่องทุกเรื่อง แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมองเห็นความสำคัญของสื่อ เพราะมีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนอย่างใกล้ชิด ซึ่งสอดคล้องกับ กิติมา บริดีติลล (2533) ที่กล่าวว่า สื่อช่วยให้ครูสอนได้ดีขึ้น สอนได้บรรลุผลตามเป้าหมายและได้ผลดี จะเห็นได้ว่าสื่อการสอน เป็นสิ่งเชื่อมโยงประสิทธิภาพการเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ไปสู่นักเรียน ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กล่าวไว้ในแนวทางการจัดหาและการใช้สื่อการเรียนการสอนว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจและเกิดการเรียนรู้ได้มาก เรียนได้อย่างรวดเร็วขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534) ทำให้ผู้บริหารโรงเรียน ได้ให้ความสำคัญต่องานสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับน่าพอใจซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชนธชัย มหาโพธิ์ (2536) ที่พบว่าการปฏิบัติงานด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

งานสื่อการเรียนการสอนที่ปฏิบัติสูงสุด คือ เรื่องการร่วมกันวางแผนจัดหาสื่อการเรียนการสอนภายในโรงเรียน และการสำรวจความต้องการสื่อการเรียนการสอน อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ได้ให้ความสำคัญต่อสื่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ อุทัย บุญประเสริฐ (2532) กล่าวว่า โลกปัจจุบันและระบบใหม่ ๆ ได้สะท้อนให้เห็นว่าการวางแผนกลายเป็นสิ่งจำเป็นและต้องจัดทำ หากต้องการให้การบริหารงานประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพสูง ส่วนเรื่องที่มีการปฏิบัติอยู่ระดับต่ำสุดคือเรื่อง

การติดตามและประเมินผล การจัดหา การใช้ การจัดเก็บ การบำรุงรักษา
 สื่อการเรียนการสอน อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง
 ให้ความสำคัญต่อการจัดเก็บและการบำรุงรักษาน้อย และอาจเป็นเพราะขาด
 งบประมาณในการบำรุงรักษา ซึ่งสมควรจะให้ความสำคัญกับการปฏิบัติในเรื่องนี้
 ให้มากขึ้นเท่าเทียมกับเรื่องอื่น ๆ โดยการจัดตั้งศูนย์บริการสื่อการเรียนการสอน
 เพื่อช่วยในการจัดหา ให้ความสำคัญสะดวกในการใช้ การจัดเก็บและบำรุงรักษา

5) ด้านงานวัดผลและประเมินผล

จากการวิจัยพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและ
 รายเรื่องทุกเรื่อง อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าการวัดผล และ
 ประเมินผลมีความสำคัญที่จะต้องควบคุมดูแล และติดตามผลให้เป็นตามระเบียบ
 ของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการวัดและประเมินผลนักเรียน เพราะการจัด
 กิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องมีการวัดผลและประเมินผลของครู ตลอดเวลา
 การสอน ดังที่ กิติมา ปรีดีติลล (2532) กล่าวว่า การวัดผลประเมินผลเป็น
 หน้าที่ครูที่จะต้องดำเนินการ เพื่อให้ทราบว่าการเรียนของนักเรียนได้ผลแค่ไหน
 เพียงใด ควรจะปรับปรุงแก้ไขอย่างไร จึงจำเป็นต้องมีการวัดและประเมินผล
 อย่างสม่ำเสมอ และกรมวิชาการ (2524) ได้กล่าวถึงการวัดผลว่า การ
 วัดผลประเมินผลการเรียนเป็นมาตรการหนึ่ง ที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลมาพัฒนาผู้เรียน
 ให้มีคุณลักษณะตามจุดหมายของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ
 กฤษณา ขำยัง (2513) ชานาญ เงินทอง (2520) วิเชียร นพพลกรัง (2533)
 วิรวัตรธน์ เทพรักษ์ (2534) ชันธชัย มหาโพธิ์ (2536) และหนูพิศ คลังภูเขียว
 (2537) ที่พบว่า การปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินผลมีการปฏิบัติอยู่ใน
 ระดับมาก

งานวัดผลและประเมินผลมีการปฏิบัติสูงสุดในเรื่องการวัดให้มีการวัด
 และประเมินผลให้เป็นไปตามระเบียบและเป็นปัจจุบัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมี
 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถม
 ศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) กำหนดให้โรงเรียนมีหน้าที่

ประเมินผล ตัดสิน และอนุมัติผลการเรียนทุกชั้น ให้ประเมินผลการเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและตัดสินผลการเรียน และให้หน่วยงานที่ควบคุม ดูแล และกรมวิชาการตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ เป็นระยะ กระทรวงศึกษาธิการ (2533) และเรื่องที่มีการปฏิบัติล่าสุด คือเรื่องการจัดรวบรวมเครื่องมือวัดผลและประเมินผลเป็นคลังข้อสอบอย่างเป็นระบบ อาจเป็นเพราะคณะครูและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องยังไม่เข้าใจขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบที่ได้มาตรฐาน และการจัดเก็บรวบรวมเป็นคลังข้อสอบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชันธชัย มหาโพธิ์ (2536) ที่พบว่า โรงเรียนมีปัญหาเรื่องแบบทดสอบไม่ได้มาตรฐานจึงไม่ได้จัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบ ซึ่งหน่วยงานต้นสังกัดระดับจังหวัดและอำเภอควรจัดประชุมอบรมการปฏิบัติการสร้างเครื่องมือให้แก่บุคลากรภายในโรงเรียน ให้มีความรู้ มีทักษะในการสร้างเครื่องมือให้ได้มาตรฐาน

6) ด้านงานห้องสมุด

จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญต่องานห้องสมุดในระดับน่าพอใจ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากห้องสมุดมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนอย่างมาก เพราะเป็นแหล่งรวมของวิชาการที่ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้เป็นแหล่งที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ห้องสมุดเป็นศูนย์รวมแห่งวิชาการทั้งปวง ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนตามแนวทางการจัดการศึกษาในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องมีห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ทรศนียา กัลยาณมิตร (2514) ที่กล่าวว่า ห้องสมุดโรงเรียนเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เพราะห้องสมุดเป็นที่รวบรวมวิทยากรทั้งหลาย แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชันธชัย มหาโพธิ์ (2536) และ หนูพิศ คลังภูเขียว (2537) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนต่าง ๆ ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือห้องสมุดอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2534 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2533) จนถึงปัจจุบัน

ทำให้โรงเรียนมีจำนวนหนังสือเพิ่มมากขึ้น และสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติจัดอบรมครูบรรณารักษ์ทั่วประเทศ กลุ่มโรงเรียนละหนึ่ง
โรงเรียน ติดต่อกันมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2537 จนถึงปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ, 2537) กอปรกับครูรุ่นใหม่ได้รับการบรรจุ
ตามวิชาเอกตามสาขาที่ขาดแคลน ทำให้มีครูบรรณารักษ์เพิ่มขึ้น ผลการวิจัย
งานห้องสมุดจึงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

งานห้องสมุดที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ เรื่องการร่วมกันวางแผน
ปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนเห็นความ
สำคัญของการดำเนินงานจะต้องมีการวางแผนและปฏิบัติตามแผน ซึ่งสอดคล้อง
กับ อุทัย บุญประเสริฐ (2532) ที่กล่าวว่า การวางแผนเป็นสิ่งจำเป็นและต้อง
ปฏิบัติจัดทำ ถ้าต้องการให้การบริหารงานประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ
สูง ส่วนเรื่องที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ เรื่องการประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุด
ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียน ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการ
ประเมินโครงการในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อที่จะตัดสินใจในการดำเนินการหรือ
ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงการให้มีความถูกต้องเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ
ประชุม รอดประเสริฐ (2529) ที่กล่าวว่า การที่จะตัดสินใจจะลงไปว่า
โครงการใดมีประโยชน์มีคุณค่ามากน้อยเพียงใดย่อมต้องมีการพิสูจน์วิเคราะห์โดย
เครื่องมือที่ใช้คือศาสตร์ที่ว่าด้วยการประเมินโครงการ ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัด
ระดับกรมและระดับจังหวัด ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาปฏิบัติการให้ผู้บริหาร
มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะเพื่อใช้ในการประเมินโครงการต่าง ๆ ของ
โรงเรียน

7) ด้านงานนิเทศการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แสดง
ให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญต่องานนิเทศการศึกษามากในระดับน่า
พอใจ อาจเป็นเพราะเห็นว่าเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยเหลือปรับปรุงและพัฒนา
การศึกษาให้มีคุณภาพ โดยการร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน ใช้เหตุผล และปัญหา

ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเลิศ แสนศักดิ์ (2525) ที่กล่าวว่า เป็นการช่วยเหลือแนะนำครูหรือผู้คนที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาให้รู้จักปรับปรุงการสอน การใช้อุปกรณ์ทางการศึกษา การประเมินผล การสอน ช่วยพัฒนาหลักสูตรให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษา อีกประการหนึ่ง การที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติการณ์เทศ ซึ่งหมายถึงการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดเป็นนโยบายให้โรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดทุกโรงเรียน ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชันธชัย มหาโพธิ์ (2536) ที่พบว่า งานนิเทศการศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

งานนิเทศการศึกษาที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ เรื่องการประชุม ซึ่งแจ้งเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนแก่ครูก่อนเปิดภาคเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ได้กำหนดเป็นนโยบายให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดเปิดทำการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนทุกภาคเรียน ส่วนหนึ่งเพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียน ได้ประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ภายในโรงเรียนแก่คณะครูให้เข้าใจตรงกัน ส่วนที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำสุด คือ เรื่องการสร้างเครื่องมือสื่อที่ใช้ในการนิเทศ อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนขาดความเข้าใจและทักษะในการสร้างเครื่องมือนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชันธชัย มหาโพธิ์ (2536) ที่พบว่า บุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ ทักษะและเทคนิค ซึ่งหน่วยงานต้นสังกัดระดับจังหวัดและอำเภอควรให้ความสำคัญ โดยการจัดประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้ มีทักษะ มีเทคนิคการนิเทศและการสร้างสื่อเพื่อการนิเทศ

8) ด้านงานวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน

ผลการวิจัยพบว่า ทั้งโดยภาพรวมและรายเรื่องทุกเรื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญ

ของการวางแผน และกำหนดวิธีดำเนินงานวิชาการซึ่งสอดคล้องกับ อุตัย บุญประเสริฐ (2532) ที่กล่าวว่า การวางแผนในทัศนะใหม่ที่ถูกต้องนั้น ถือว่าการวางแผนเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการบริหารงานที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ การวางแผนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการบริหารการศึกษามาก ผู้บริหารการศึกษานานาชาติที่เป็นบุคคลซึ่งมีความสำคัญต้องรู้จักใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน และ ประชุม รอดประเสริฐ ที่กล่าวว่า การวางแผนเป็นเรื่องของกระบวนการตัดสินใจแบ่งทรัพยากรหลายชนิดในปัจจุบัน เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในอนาคต หรือการวางแผนเป็นการกำหนดทางเลือกในการดำเนินงานในอนาคต เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรโดยให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้ทุกหน่วยงานในสังกัด วางแผนการใช้งบประมาณในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2528) และการวิจัยของ ชันธชัย มหาโพธิ์ (2536) ที่พบว่าการปฏิบัติงานด้านวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

งานด้านวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงานที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ เรื่องการจัดทำแผนงานโครงการด้านวิชาการประจำปี อาจเป็นเพราะโรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นค่าวัสดุการศึกษาเป็นประจำทุกปี ในฐานะเป็นหน่วยงานย่อยเพื่อจัดซื้อวัสดุในการฝึก สอนและสอบทุกโรงเรียน จึงจำเป็นต้องจัดทำแผนงานโครงการด้านวิชาการประจำปี เพื่อประกอบการใช้งานงบประมาณส่วนที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ เรื่องการประเมินผลแผนและปรับปรุงแผนให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของโรงเรียน อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนขาดความรู้และทักษะในการประเมินผลแผนงาน/โครงการ ซึ่งเป็นกระบวนการในการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ของโครงการอย่างมีระบบโดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเพื่อปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น สอดคล้องกับความเห็นของ ประชุม รอดประเสริฐ (2529) ที่ว่าการประเมินโครงการเป็น การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ที่ไม่เพียงแต่นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์แล้วนั้นไปใช้ตัดสินใจหลังจากโครงการนั้นสิ้นสุดลง แต่ยังสมารถนำไปใช้ตัดสินใจ

งานส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนโครงการตลอดไปได้ด้วย ในเรื่องนี้หน่วยงานระดับกรมและระดับจังหวัดควรจะต้องจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ให้ผู้บริหารโรงเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีความรู้ และทักษะในการประเมินโครงการ และควรกำหนดเป็นแนวดำเนินงาน ให้ทุกหน่วยงานได้ประเมินผลแผนงาน/โครงการและปรับปรุงแผนให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของหน่วยงานทุกปี

9) ด้านงานส่งเสริมการสอน

ผลการวิจัยพบว่า ทั้งโดยภาพรวมและรายเรื่องทุกเรื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการสอนอยู่ในระดับน่าพอใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมส่งเสริมการสอนสามารถเสริมให้การเรียนการสอนตามหลักสูตรบรรลุผล เพราะจะจัดกิจกรรมตามหลักสูตรเฉพาะในเวลาเรียนปกติเพียงอย่างเดียว คงไม่เพียงพอสมควรจะจัดกิจกรรมอื่น ๆ อย่างหลากหลาย เพื่อเพิ่มคุณค่าชีวิตให้แก่ผู้เรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึงการส่งเสริมการสอนไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีส่วนส่งเสริมการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การแข่งขันตอบปัญหา การแสดงละคร ดนตรี กีฬา ตลอดจนเรื่องของการส่งเสริมการสอนอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชันธชัย มหาโพธิ์ (2536) ที่พบว่าการปฏิบัติงานด้านส่งเสริมการสอนอยู่ในระดับมาก

งานส่งเสริมการสอนที่ปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสุด คือ เรื่อง การสนับสนุนให้ครูศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เข้ารับการอบรมและศึกษาดูงาน ให้สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาจเป็นเพราะหน่วยงานระดับกระทรวง ระดับกรม ได้เผยแพร่เอกสารให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า และจัดอบรมให้ครูมีความรู้ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ส่วนการปฏิบัติที่อยู่ในระดับต่ำสุดคือ เรื่องการประเมินผล การจัดกิจกรรม

ส่งเสริมการสอนอย่างต่อเนื่อง อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียน ขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการประเมินผลการดำเนินงานโครงการที่เป็นระบบ และเป็นกระบวนการ ซึ่งเป็นที่สังเกตว่าการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ ในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน จะมีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำสุด ในการวิจัย ครั้งนี้หลายด้าน คือด้านงานสื่อการเรียนการสอน ด้านงานห้องสมุด ด้านงาน วางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน และด้านงานส่งเสริมการสอน จึงสมควรหา วิธีการแก้ไขโดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนได้มี ความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประเมินโครงการที่ดำเนินการอยู่ใน โรงเรียน

10) ด้านงานประชุมอบรมทางวิชาการ

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวม และรายเรื่องทุกเรื่อง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนได้ตระหนักถึงความ สำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรอยู่ในระดับน่าพอใจ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะได้ตระหนักว่า การประชุมอบรมเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนและการทำงานของครูให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ยิ่งปัจจุบัน ได้มีวิทยาการก้าวหน้าและเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตและสังคมมาก ขึ้น ครูจำเป็นต้องแสวงหาและได้รับความรู้ใหม่ ๆ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2539) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษา ต้องพัฒนาคนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาการ และ ด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ มีประสบการณ์ทันต่อความเจริญ ก้าวหน้า และทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ จำเป็นที่ผู้บริหารจะต้อง สนับสนุนให้ครูเข้ารับการประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อให้มีคุณลักษณะและ พฤติกรรมการสอนที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชันธชัย มหาโพธิ์ (2536) ที่พบว่า การปฏิบัติด้านงานประชุมอบรมทางวิชาการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มาก

งานประชุมอบรมทางวิชาการที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ เรื่องการจัดส่งครูเข้ารับการประชุมอบรมสัมมนาทางวิชาการตามความต้องการ และความจำเป็นของแผนที่วางไว้ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนเกิดการตื่นตัวกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ จึงได้มุ่งพัฒนาบุคลากรให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ส่วนการปฏิบัติที่อยู่ในระดับต่ำสุดคือ เรื่องการติดตามประเมินผลครูหลังการเข้ารับการประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการ อาจเนื่องมาจากหน่วยงานที่จัดประชุมอบรม ไม่ได้กำหนดแนวปฏิบัติให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ติดตามและประเมินผลหลังการอบรม หรือผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้กำหนดเป็นแนวทางในการปฏิบัติเอาไว้อย่างชัดเจน ซึ่งเรื่องนี้สมควรที่หน่วยงานที่จัดอบรมจะได้กำหนดให้มีการติดตามประเมินผลหลังการประชุม อบรมสัมมนาทุกครั้งไป เพื่อจะได้ทราบผลการทำงานและผลผลิตจากการทำงานของผู้ผ่านการประชุม อบรมสัมมนาว่าได้ผลมากน้อยเพียงใด

5.6.2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

1) ภาพรวม

ผลจากการวิจัยพบว่า ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ส่วนใหญ่เห็นว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพราะการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพและมีปริมาณเพียงพอ ต้องได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานเพียงพอ ต้องมีวัสดุอุปกรณ์ตามความต้องการ และจะต้องมีระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ จึงจะดำเนินการได้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ วินัย สมมิตร (2527) ที่กล่าวว่า ทฤษฎีการบริหาร คือ ปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ในการบริหาร โดยทั่วไปแล้ว เป็นที่ยอมรับกันว่า ทฤษฎีการบริหารที่สำคัญได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และวิธีการจัดการ (Management)

หรือเรียกย่อ ๆ ว่า 4 M's ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับสูงควรที่จะหาแนวทางปรับปรุงปัจจัยพื้นฐานในการบริหารทั้ง 4 ด้าน สนับสนุนให้โรงเรียนมีความพร้อมมากขึ้น เพื่อลดปัญหาให้น้อยลงเพื่อให้การบริหารงานมีสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายของการดำเนินงาน

ปัญหาการบริหารงานวิชาการที่อยู่ในระดับสูงสุด คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์สอดคล้องกับผลการอภิปรายกลุ่มย่อย ที่บางส่วนเห็นว่าวัสดุอุปกรณ์มีปัญหอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ได้รับการการจัดสรรไม่เพียงพอหรือได้รับการจัดสรรล่าช้า ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของพงษ์รัตน์ จุลนวล (2533) ที่พบว่าการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาในด้านวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนส่วนที่มีปัญหในระดับต่ำคือด้านวิธีการจัดการ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนได้ผ่านการอบรมตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน และผู้บริหารที่เข้าสู่ตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา ต้องผ่านการสอบคัดเลือกและผ่านการอบรมเข้มจากสถาบันพัฒนาผู้บริหาร ทำให้ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในด้านวิธีการจัดการในระดับที่น่าพอใจ

2) ปัญหาด้านบุคลากร

ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ส่วนใหญ่ขาดแคลนบุคลากรตามเกณฑ์ที่ ก.ค. กำหนด อันเนื่องมาจากมีการกำหนดมาตรการควบคุมการขยายตัวของบุคลากรในภาครัฐ ตามกรอบการกำหนดตำแหน่งบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่กล่าวว่า การกำหนดตำแหน่งข้าราชการครู เพิ่มใหม่ตามมติคณะรัฐมนตรีที่เห็นชอบในมาตรการกำหนดขนาดกำลังคนในภาครัฐ ตามที่สำนักงาน ก.พ. เสนอ และให้ส่วนราชการพร้อมทั้งองค์กรกลางการบริหารงานบุคคลทุกแห่งถือปฏิบัติและดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรการที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2537) ทำให้ไม่สามารถกำหนดอัตราตำแหน่งเพื่อ

บรรจุครูได้ตามความขาดแคลน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชันธชัย มหาโพธิ์ (2536) ที่พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านงานการเรียนการสอน โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ครูไม่ครบชั้นและขาดครูที่มีความรู้เฉพาะด้าน

ปัญหาด้านบุคลากรที่อยู่ในระดับสูงสุด คือ เรื่องขาดแคลนบุคลากรเฉพาะด้าน เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ เป็นต้น อาจเป็นเพราะการบรรจุข้าราชการครูก่อนปี พ.ศ.2530 จะบรรจุตามรายชื่อในบัญชีรวมโดยไม่แยกตามวิชาเอก แต่ภายหลังได้สอบบรรจุแยกตามวิชาเอก แต่ไม่ได้รับการจัดสรรอัตราตำแหน่งครบตามสภาพความขาดแคลน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิเชียร นพพลกรัง (2533) พบว่า โรงเรียนมีครูไม่ครบชั้น การจัดการเรียนการสอนจัดไม่ได้เต็มที่เนื่องจากบางวิชาไม่ถนัดจากปัญหาดังกล่าว สมควรที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับสูงจะหาแนวทางแก้ไขโดยการจัดอบรมสัมมนาทางวิชาการในด้านที่ขาดแคลน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิเชียร นพพลกรัง (2533) ที่พบว่า โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงนั้น ครูต้องศึกษาและพัฒนาตนเอง โดยการเข้ารับการอบรมทางวิชาการให้ตรงตามความจำเป็น ส่วนปัญหาที่อยู่ในระดับต่ำสุด คือ เรื่องบุคลากรขาดการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง อาจเนื่องมาจากปัจจุบันหน่วยงานระดับกระทรวง และกรมเจ้าสังกัด มุ่งพัฒนาบุคลากร โดยการจัดประชุม อบรม สัมมนาบุคลากร และจัดพิมพ์เอกสาร สิ่งพิมพ์เผยแพร่มากขึ้น จึงมีปัญหาย่อยในระดับต่ำ

3) ปัญหาด้านงบประมาณ

ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาย่อยในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก ได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ เพราะได้รับจัดสรรจํานวนจำกัด ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่กล่าวว่า ในปีงบประมาณ 2539 จัดสรรงบประมาณเป็นค่าวัสดุการศึกษา สำหรับจัดซื้อวัสดุฝึก วัสดุสอน และวัสดุสอบ โดยจัดให้เฉลี่ยตามรายหัวนักเรียนคนละ 170 บาท (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2538) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพงษ์รัตน์ จุลนวล (2533) ประเสริฐ ฉ่ำชื่นวงศ์

(2533) กฤษณา ขำยั้ง (2513) และวิเชียร นพพลกรัง (2533) ที่พบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ

ปัญหาด้านงบประมาณที่อยู่ในระดับสูงสุดคือ เรื่องงบประมาณไม่เพียงพอ อาจเนื่องจากงบประมาณที่จัดสรรให้เป็นค่าวัสดุการศึกษาของนักเรียนเฉลี่ยวันละ 0.85 บาท ต่อคน ซึ่งไม่เพียงพอสมควรที่จะได้รับการพิจารณาสนับสนุนให้ได้เพิ่มขึ้น ส่วนปัญหาที่อยู่ในระดับต่ำสุด คือ เรื่องการใช้จ่ายงบประมาณไม่ตรงตามความต้องการ อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติงานอย่างมีระบบ โดยการวางแผนการใช้งบประมาณให้ตรงต่อความต้องการของบุคลากรในโรงเรียน

4) ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์

ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก ได้รับวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อสภาพความจำเป็นและความต้องการ ได้รับวัสดุอุปกรณ์ที่ไม่มีคุณภาพ บางส่วนไม่ตรงตามความต้องการและได้รับวัสดุอุปกรณ์ล่าช้า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชำนาญ เงินทอง (2520) ที่พบว่าปัญหาสำคัญในการบริหารงานวิชาการ คือ การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์การสอน ภิญญู สายใหญ่ (2522) วิจัยพบว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการ คือ งบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การสอน และวิเชียร นพพลกรัง (2533) พบว่าการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ไม่ตรงตามความต้องการ และขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินล่าช้า ซึ่งสมควรจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขปัญหาให้โรงเรียนได้รับวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพ และมีจำนวนเพียงพอต่อความจำเป็นเพื่อให้เอื้อต่อการบริหารมากยิ่งขึ้น

ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ที่อยู่ในระดับสูงสุด คือ เรื่องวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ซึ่งสมควรจะได้รับการพิจารณาสนับสนุนจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้โรงเรียนเพิ่มมากขึ้น ตามสภาพความจำเป็นและขาดแคลน ส่วนปัญหาที่อยู่ในระดับต่ำสุดคือ เรื่องวัสดุอุปกรณ์ไม่ตรงตามความต้องการ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนได้สำรวจความต้องการในการจัดซื้อ จัดหา ให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้

5) ปัญหาด้านวิธีการจัดการ

ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางแสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความสามารถในระดับที่ควรจะได้รับการพัฒนา ในด้านวิธีการจัดการเพิ่มขึ้น แต่ถ้าพิจารณาเป็นรายเรื่องแทบทุกเรื่องจะพบว่าปัญหาด้านนี้ค่อนข้างน้อย แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีศักยภาพในการจัดการในระดับน่าพอใจ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนได้ผ่านการอบรมตามโครงการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียนรุ่นใหม่ได้ผ่านการสอบคัดเลือกและผ่านการอบรมเข้ม จากสถาบันพัฒนาผู้บริหาร จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความสามารถในการจัดการอยู่ในระดับดี

ปัญหาด้านวิธีการจัดการที่มีปัญหาอยู่ในระดับสูงสุดคือ การจัดการด้านบุคลากรไม่มีประสิทธิภาพ อาจเนื่องมาจากอาจมีบุคลากรบางส่วนในแต่ละโรงเรียนขาดความกระตือรือร้น มีสภาพเฉื่อยชาในการทำงาน จึงทำให้เกิดปัญหาซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิเชียร นพพลกรัง (2533) ที่พบว่า การบริหารงานการเรียนการสอน มีปัญหาเรื่องครูบางคนไม่เอาใจใส่ต่อการจัดกิจกรรมการสอน ส่วนปัญหาที่อยู่ในระดับต่ำสุด คือเรื่องขาดการเสริมแรงด้านขวัญและกำลังใจ ซึ่งอาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานบุคลากรเป็นอย่างดี จึงมีทักษะในการบริหารให้เกิดขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในหน่วยงาน

5.6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการ กับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่าปัญหาด้านบุคลากร ด้านงบประมาณและด้านวัสดุอุปกรณ์ ส่วนใหญ่ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้น แสดงให้เห็นว่า แนวโน้มการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากหรือน้อย ไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัญหาการบริหารงานใน 3 ด้านนี้ โดยอาจขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นที่ไม่ได้นำมาศึกษาในครั้งนี้ เช่น แรงจูงใจในการทำงาน

ศรัทธาในวิชาชีพครู สมรรถภาพการบริหารงาน และปัจจัยด้านอื่น ๆ เป็นต้น สำหรับปัญหาด้านวิธีการจัดการ แม้จะมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติ การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่าแนวโน้มของการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการจะมากหรือน้อย ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับปัญหาด้านวิธีการจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการอภิปรายกลุ่มย่อยที่เห็นว่า ถ้าวิธีการจัดการในโรงเรียนมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึงมีปัญหาลดอยู่ในระดับต่ำ ย่อมสามารถปฏิบัติงานได้มาก แต่ก็มีข้อสังเกตว่าจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ที่อยู่ในระดับต่ำ แนวโน้มด้านปัญหาวิธีการจัดการดังกล่าวจึงไม่สูงนัก และสำหรับทิศทางของความสัมพันธ์ที่เป็นลบก็แสดงให้เห็นว่า ถ้ามีการปฏิบัติงานมากหรือน้อย จะขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาที่น้อยหรือมาก

5.6.4 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จัดอันดับความสำคัญแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามลำดับดังนี้ คือ พัฒนาศักยภาพครูให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง สร้างจิตสำนึกบุคลากรในการทุ่มเทความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ และวางแผนการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น ดาวเทียม คอมพิวเตอร์ มาใช้ในการจัดการศึกษา จัดระบบการบริหารงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน ระดับปฏิบัติ ปรับปรุงระบบบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ จัดสรรวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ และมีคุณภาพ จัดระบบการประสานงานวิชาการทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ จัดให้มีการวัดและประเมินผลการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบ มีข้อสังเกตว่า อันดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ 2 อันดับแรกจะเป็นการพัฒนาศักยภาพครู ซึ่งสอดคล้องกับผลการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ทุกคนเห็นด้วยกับการพัฒนาศักยภาพครูมีความสำคัญอยู่ในอันดับต้น ๆ ส่วนอันดับที่ 3 และ 4 เป็นการพัฒนาระบบงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการที่จะพัฒนา

งานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิให้มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้นนั้น ควรจะให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร เป็นอันดับแรกเพราะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา

5.7 ข้อเสนอแนะ

5.7.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ระดับกรม

1) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและกรมวิชาการ ควรจัดส่งเอกสารประกอบหลักสูตรที่จัดทำขึ้นให้โรงเรียนก่อนเปิดภาคเรียนต้นทุกปีการศึกษา เพื่อให้ครูได้ศึกษาหาความรู้ความพร้อมก่อนเปิดเรียน

2) ด้านการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและกรมวิชาการ ควรมีมาตรการตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนอย่างทั่วถึงทุกอำเภอ อย่างน้อยอำเภอละ 5 โรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนได้พัฒนางานวิชาการอย่างต่อเนื่อง

3) ด้านสื่อการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโรงเรียนให้สามารถจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ให้เพียงพอต่อสภาพความจำเป็น

4) ด้านห้องสมุด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ควรสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานห้องสมุดและจัดซื้อหนังสือห้องสมุดเพิ่มขึ้น และควรจัดอบรมครูบรรณารักษ์ให้ทั่วถึงทุกโรงเรียน เพื่อให้สามารถจัดห้องสมุดให้ได้มาตรฐาน

5) ด้านการนิเทศการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนได้ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องอย่างจริงจัง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

6) **ด้านการวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน** สำนักงานคณะกรรมการการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนวางแผนการทำงานอย่างทั่วถึงทุกโรงเรียน ปฏิบัติตามแผนอย่างจริงจังและประเมินผลแผนการทำงานทุกปี เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

7) **ด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ** สำนักงานคณะกรรมการการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดอบรมให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ มีความสามารถ และมีทักษะในการประเมินโครงการ เพื่อให้สามารถประเมินผลโครงการปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

8) **ด้านบุคลากร** สำนักงานคณะกรรมการการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรพัฒนาบุคลากรด้วยการจัดอบรมให้ครูมีความรู้ ความสามารถ ในสาขาวิชาที่ขาดแคลน เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์ เป็นต้น เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะด้าน

9) **ด้านงบประมาณ** สำนักงานคณะกรรมการการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโรงเรียน ทั้งงบประมาณวัสดุการศึกษาและงบประมาณการดำเนินงานด้านอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เพียงพอต่อสภาพความจำเป็น

10) **ด้านวัสดุอุปกรณ์** สำนักงานคณะกรรมการการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ หรือจัดสรรวัสดุครุภัณฑ์ให้โรงเรียนมากขึ้น และควรกำหนดมาตรฐานวัสดุครุภัณฑ์ให้มีมาตรฐานที่เหมาะสมกับโรงเรียน เพื่อให้มีวัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพอและมีมาตรฐานเหมาะสมกับสภาพการใช้งานของโรงเรียน

11) **ด้านวิธีการจัดการ** สำนักงานคณะกรรมการการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดอบรมสัมมนาผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพสูงในด้านการจัดการในโรงเรียน

ระดับจังหวัดและอำเภอ

1) **ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้** สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด/อำเภอ ควรจัดประชุมสัมมนาการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นก่อนเปิดภาคเรียนต้นทุกปี เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจการใช้และการปรับปรุงหลักสูตร

2) **ด้านการเรียนการสอน** สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด/อำเภอ ควรสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น และจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับท้องถิ่น

3) **ด้านสื่อการเรียนการสอน** สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด/อำเภอ ควรติดตามและประเมินผลการจัดหา การใช้สื่อ การจัดเก็บ และการบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้การใช้สื่อบังเกิดประโยชน์สูงสุดและได้ผลคุ้มค่า

4) **ด้านการวัดผลและประเมินผล** สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด/อำเภอ ควรจัดประชุมปฏิบัติการเรื่องการวัดและประเมินผลให้ครูมีความรู้ มีทักษะในการสร้างเครื่องมือวัดผลให้ได้มาตรฐาน และสนับสนุนให้จัดเก็บเป็นคลังข้อสอบ เพื่อให้การวัดผลเป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผล การเรียน

5) **ด้านห้องสมุด** สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด/อำเภอ ควรสนับสนุนให้ทุกโรงเรียนมีห้องสมุดและบรรณาค์ให้ทุกโรงเรียนจัดห้องสมุดให้ได้มาตรฐานตามสภาพความเหมาะสม เพื่อให้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าหาความรู้

6) **ด้านการนิเทศการศึกษา** สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดอบรมการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือ ทักษะและเทคนิคในการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ และการนำผลไปปรับปรุงพัฒนากระบวนการนิเทศ เพื่อให้การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

7) **ด้านการวางแผนและกำหนดวิสัยทัศน์งาน** สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด/อำเภอ ควรสนับสนุนให้โรงเรียนทุกโรงเรียนวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบทุกงาน เพื่อให้การดำเนินงานทุกด้านมีประสิทธิภาพสูง บังเกิดประสิทธิผลตามต้องการ

8) **ด้านการส่งเสริมการสอน** สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด/อำเภอ ควรจัดอบรมบุคลากรในโรงเรียน ให้สามารถจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพที่มีคุณค่าแก่นักเรียนและสนับสนุนให้โรงเรียนประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการสอนทุกปี

9) **ด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ** สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด/อำเภอ ควรจัดทำแผนการประชุม อบรม หรือสัมมนาให้สอดคล้อง ร้อยรัดกัน และแจ้งให้โรงเรียนทราบ เพื่อสะดวกในการจัดครูรับการอบรม และควรสนับสนุนให้โรงเรียนประเมินผลการทำของครูหลังการอบรมด้วย

5.7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาปัจจัยที่เป็นปัญหาการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 4 ด้าน ร่วมกับปัจจัยด้านอื่นเช่น แรงจูงใจในการทำงาน ความศรัทธาในวิชาชีพ และสมรรถภาพการบริหารงาน เป็นต้น

2) ควรศึกษาโดยเพิ่มกลุ่มตัวอย่าง ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้กว้างขวางและหลากหลายยิ่งขึ้น เช่น ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ อำเภอ เป็นต้น

3) ควรศึกษาให้ทราบถึงปัจจัย ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้วางแผนพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น